

(3)

Isserlein, Israel ben Petachiah
ספר

תרומות חדשן

ח'יבו ויסדו חד מרבותה קמאי דפקייעי שמייהו
הגאון הנורא רבינו ישראל זלה"ה
אשר נודע שמו בשערים ומכונה בין האשכנזים
בשם רבי איסרלאן תלמיד רבינו עוזר משלעזיא
תלמיד תלמידו של מהר"ם מרוטנבורק ז"ל

חלק ראשון שאלות ותשובות

ערוך ומוגה עפ"י כתבי יד בתוספת תשובות חדשות
עם
ציונים מקורות השוואות והערות

מאת
שמעאל אכיטן
בלאקו"ר הגאון מוהר"ר משה שלט"א

פעה"ק ירושלים תוכב"א
שנת השנ"א לפ"ס

להוכחה ומשום וילוֹתָא וביוּי כה"ג לא חישין לאיסור דרבנן מהא דפרק ב"מ (שבת ל'ג, א) ובא אנסיה ליה בעידניה בע"כ פ"י התלמידים שההם עת קבוע לפניו אנטשו שהשהה נקיי, ואמרנן נמי בפ' הצע"י (יבמות סב, ב) רכמה סבי אייך מפирקה דר"ה ע"י שהשהה נקיבות לקטנים ומסתמא לא היו תוקפים ומהזקים כרבא וכנהנו סבי לשחות אלא מחמת כיוספה ווילוֹתָא למזל לצורךין מקמיה דרבינו לא חשו לאיסור כל משקזו וזה בנדון דין. ומ"מ קשה הדבר מאד לבדות חלקים מן הדעת שאינם אפי' רמזים בתلمוד ופסק הגאנונים מהך מילתה.

ביתר, ואמרנן בשילוי המוציא יין (שבת פ"ב, א) הנכנס לסעודת קבע יבדוק עצמו קודם י' פעים. ופירש"י⁵ דגנאי יהא לו אם יצטרךليلך לצרכיו מתוך הסעודה וכ"ש העומד בחפלה, וכ"ש ש"ץ שיזיה לו גנאי גדול ולביבוי שירגשו וכבים שאן גופו נקי בעמדו לפני המלך ב"ה גודול כבוד הבריות. ונראה דאי"צ נמי נסח דרבנן העולם דשמא לא נתכן אלא במרקח מעמדו שא מרגש נראת בשותו וכליותיו, כרמשמע קצת הנוסח ולפי טעם זה הוא דחיביו חכמים להרחק ד"א ולומר רבנן וכבר אירוי ודוקא במחפהל ביהו דיליכא הטעם ביוזו ווילוֹתָא? וקצת יש נמי

סימן יז

שאלה: הא דאיתא פ' מי שעמו (ברכות ג, ב) ה"ר לא אוחז אדם תפילין בידו וס"ת ברונו ויתפלל, ופרש"י⁶ מושם דלבו דואג שםא פלו מדו ולא יכוון, וש להסתפק אם צריך לחזור נמי שלא אוחז מוחור או תפילה בידו להתפלל בהן כמו בר"ה ובו"כ שרוב בני אדם אין מחליפים מוחור אין צריך לחזור בה"ג.

תשובה: יראה זאין צורן ליהוֹר ושפיר דמי למייעבד הכי⁷, ולא דמי להן דאסר בבריותה דלעיל כמו שאפרשי. ונהי נמי דlidzin מחוורות וחפילות וכל הספרים שלנו דין כתבי הקדש יש להן לענין הצלת מפני הדוליקה בשכת כדאיתא באשורי ומרדי ר"פ כל כתמי, ונראה דכ"ש לענין בזין כדומכח פ' במאasha (שבת ס, ב) רקמינות וברכות אין מצילין בשכח מפני הדוליקה ואפ"ה עיי גנייה שלא יתבזבז. וכיון דין כתבי קדש יש להם אם יפלו לאחן חשיב בזין, כדומכח פ' בדיעובין (נ, ב) גבי היה קורא בספר על האסקופה וכדרפרש"י⁸ שס' לאו דוקא ס"ת או תפילין אלא שאר

סימן יח

תשובה: יראה דלא שפיר קעבידי, גרשנין פ' היה קורא (ברכות יד, א) אסור לאדם שיעשה חפציו קודם שיתפלל וסתם תפלה המוחורת בתלמוד

7 שאלה: המשכבים אמר ברכות ושבחוה עד ברוך שאמר וחדור לבתו ועשה ארבוי וחבזין, שפיר קעבידי או לאו.

ק"ג) ועי' רמ"א (ס"ב ס"ב) מה שהביא מהרש"א (ח"א ס"י קל"א) ועי' מג"א (שם סק"ג). 5. ד"ר הנכנס. 6. ע"י ב"ז שם. 7. רמ"א (ס"ק י"ג ס"ב) וב"ז שם, ועי' פרישה (סק"ג) שהוכיה כן גם מהטור, ועי' דברי חמימות בראש שם (אות קכ"ט).

ס"י יז: 1. ד"ה לא יאחז. 2. ב"ז ושער' (ס"ר צ"ז ס"ב) והביא בב"ז שכ"ה דעת ר"י שט. 3. שבת פט"ז ס"י א. 4. ס"י שצ"ג. 5. ד"ה היה קורא. 6. שייע' (ס"ר צ"ז ס"א) ועי' פרישה (סק"ג) ועי' היטב בס' האשכול הלכ' ס"ת (ז"ס י"ג) – הלברשטאדט עמ' 44. 7. ע"י ט"ז (שם סק"ג) שמה למדר ובorth ש"ץ נוטלים ס"ת בידיהם ואומרם יקס פורקן ושאר הפלות. דכין שמחזין עתה בס"ת לזרוך התפילה הויל כלול במנון, ואיז רק לשמה. 8. ד"ה לאו נצווה. 9. ומכ"ם אמר וועל והשוויר איז יורול לרוזו הפל בספרי חז"דים וס"ר י"ח) דמותר להגביהו, הביאו במג"א (שם סק"ג).

אלא ע"כ דוקא אתפלת שם"ע קפדיין כדמשמע הלשון עד שיתפלל והיינו תפילה סתום שבתלמוד, והך הנזון שלום לחבירו ועשה חפציו מילתה חזא אינון², גורסינן נמי התם אה דקאמר כאלו עשו במה [במה] קאמרת עיקר לעבודת המקומ ב"ה וחמרי טפי לכמה מיili אפי' מק"ש קפיר תלמודא להקדים אותה לשיטת חפצין, והכי מוכח ע"כ מהא גורסינן (שם) כל הנזון שלום לחבירו קודם שיתפלל כאלו עשה במה וכו', מיתבי רבי רב ששת ובין הפרקים שואל מפני הכבוד תרגמא רבי אבא המשכים לפתחו, והשתא אי לא קפדיין אלא שיאמר רבים המדרדקים שהיו נמנעים ללקת לצוריהם בשחריות עד שהיו ננסין בתחילת לבהכ"ז ולומר ברוכות ותושבות מהא דשואל בין הפרקים דההמ ע"כ כבר אמר לכל רוחני לעניות ואח"כ היו הוליכן לצוריהם אנה ונאה³. והנרא להנחות הפהות ברכת יוצר אור והיינו ברוכות ותושבות טובא,

ל

סימן יט

פ' בני העיר⁴ כתוב בלשון זה שאנו סומכין על הפסיקתא ומפטירין שמעו בסימן דש"ה. ובאייז"ו נמי משמע דין מפטירין השמים כסאי מדריצטרוק למכתב תרי או תלה טעמים על ר"ח אלול שחיל להיות בשבת שאנו מפטירין השמים והנהו טעמי לא שייכי הכא.

והנה אחד מהגדוליים⁵ כתוב במנוגים שלו שיש לו להפטיר שמעו בדבריו סמ"ג ואשריו ומרדיי וכדמשמע בא"ז, אמן נחلك עליו אחד מהגדוליים חברו⁶ והעד שכך היה מעשה בוינ"א ששאלו לגבי ר' אחדר⁷ שהיה מנהיג שם בפרק ההוא מה להפטיר ואמר בתחילת להפטיר שמעו כדאיתא בפסקין הגאנונים דלעיל, ואמר לו אחד מתלמידיו⁸ שהותס' פ' כל שעה⁹ כתבו להפטיר השמים, וחזר בו ואמר הוואיל ומימי החותם אנו שותים יש לנו לנוהג אחירותם, ועל פי הר' עובדא הנהייא אחד מהגדוליים דלעילו להפטיר השמים כדיבורו החותסנות, ונראה והכי עיקר, ואע"ג דשםוטו דבורסתה בני העיר¹⁰ נמצא דריש להפטיר שמעו לא ידענו אי חותסנות דשנונ"ז הן או חותסנות דשר גאנונים ומימי חותסנות משניז"ק שקרים מהר"א מטו"ר אנן שוויטס¹¹, ומפטירין השמים⁷. אמן בסמ"ג⁸ וכן באשרי ומרדיי

שאלת: ראש חדש אב שלל להיות בשבת, הירק המנדג להפטיר שמעו או השמים כסאי.

תשובה: יראה ובע"מ שיש מנהג ידוע הייך שהוא אין לשנותו כלל דבחך מלטה אייכא פלוגתא דרבוטה קמאי ובחראי, וא"כ נהרא ונ Hera ופשתיה² אבל במקום שאין מנהג ידוע נראה דיש להפטיר השמים כסאי³ כמו שאבאר. דכפ' בני העיר (מגילה לא, ב) גורסינן ר"ח אב שחיל להיות בשבת מפטירין חדרשיכם ורעדיכם שנאה נפשי דהינו הפטורה בחוץ יעשה, וכתבו החותסנות פ' כל שעה⁴ דאנו מניחין תלמוד שלנו וסומכין על הפסיקתא ומפטירין השמים כסאי, וצרכינן אנו לבאר דברי החותסנות דהפסיקתא לא כתוב להפטיר השמים אלא שכח דאנו מפטירין סימן דש"ה, אלא כן ווזים לומר החותסנות כיוון דלפי הפסיקתא צרכינן להפטיר לטולח חוץ ר"ח⁵ חדרשיכם ורעדיכם צרכיכם להפטיר השמים כדי להזכיר דר"ח, וכענין זה הזכיר מהר"ס⁶ ומסיק שם נמי ומטירין השמים⁷. אמן בסמ"ג⁸ וכן באשרי ומרדיי

(ס"ג). ווע"ע בוה בעין יצחק האברעיז ח"ב ס"י י"ג]. 2. עי' ב"ה שם שכח לתמונה ע"ד השו"ע דstoruer דברי עצמו לעניין אי חשיב הקדמתה שלום ועשית דרכיו כרא או כ' דברים. [ועי' דער' 3]. 3. עי' ב"ה שם שכחה על ראיית ובינו לדארבך מוכת היריך, ווע"ש שמה ישב דעת השו"ע [עי' הער' 2]. ובס"ד יישב מעט ד' ביבין]. 4. ש"ע רמ"א (שם ס"ב).

ס"י יט: 1. כ"ה הלשון בתשו"מ הירושלמי החדשות (ס"י ל"ה) ושני שהמ"ה בין מהר"ש ומהר"ג. 2. עי' טור (ס"י חכ"ה). וב"ה במנוגי מהרא"ק (להלן פורים עט, ב, א) הבהיר בדרכם (שם ס"ג) ורמ"א (שם ס"א), ועי' א"ר (ס"י הקמ"ט) ובשעת' (ס"י חכ"ה) מה שהביא מהרנגל מרובבה, ועי' ראביה"ה (ח"ב ס"י חקנין) מה שהביא מרביבנו אפרים ע"י מהר"ס (להלן שמחות ס"י ח"ס), וגזרה מגילה (ס"י נ'). ווע"ע בס' מגילות ישנים מדורא לבעל דשעניד (אלפנביין עט 160). 3. ר' ב"א (שם ס"א), ועי' לבוש שכח שכן נהנו כפונא (מג"א סק"ב). 4. פסחים מ, ב, ד"ה אבל. 5. עי' חוס' מגילה לא. 6. עי' חוס' טיבן טיבן טיבן ישות' חוץ יעשה. (מג"א סק"ב). 7. פסחים מ, ב, ד"ה אבל. 8. ולכודורה סותרים דבריהם למשיכ' בפסחים שא"א סומכם על הפסיקתא, אכן למשיכ' והטעם משם שאנו נהנו עפ"י הפסיקתא, ע"ש. ולכודורה סותרים דבריהם בין מהר"ש ומהר"ג. 9. שם פ"ג ר宾נו כאן י"ל. 10. מהר"ס ב"ב תפ"ז ח"ג ס"י ז. 11. עי' בג' מימונו (פ"ג' מתפללה אותן ב"י) ג' עי' ב"י שם. 12. עשיין יט. 13. שם פ"ג ר宾נו כאן י"ל. 14. מהר"ס ב"ב תפ"ז ח"ג ס"י ז. 15. ר' ב"א טרונה (להלן אלול עט י"ג, א) ובגב' שם – עי' ס"י י"ג. 16. ט' תחקיל"א וכ"ה במרוק ס"י תחקיל"ה. 17. ר' ב"א טרונה (להלן פורים דף כ, א) – ועי' מהר"ל מהר"ל שם. ועי' בתשו"מ הירושלמי (ס"י י"ג) ושם כתוב ז"חרהרכ' בווינה וככ"ה. 18. ז"חרהרכ' בווינה וככ"ה. 19. ר' ב"א טרונה ז"חרהרכ' שם] ועי' מהר"י דינים ודילכות (אות ל"ה הלכ' חילוקי הפטורה) (עמ' 58). 20. מרד"א – [ההראק ימונגי דרא טרונה ז"חרהרכ' שם] ואיל' שכ' המנגג והראה לו

בְּעִזּוֹצֵי תָּרָמָה
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן

בעהשיית

ספר

בְּעִזּוֹצֵי תָּרָמָה

• חלק שני •

דברי חכמה ו דעת,
עודרכות קדשות לבל עת מגוא,
בשפה ברורה ובאמירה נעה

בעהשיית

אשר נאמרו ויצאו בקדושה בטהרה מפה קדשו של
ב' ר' אדרון אדרון ר' בן של' יזרא'

רבי יואל טוייטלבוים זצוקלהה"ה

אברך"ק בטאטמאר

בעהשיית

מלוקט מספורי זהק, משיחות הקודש,
טרישות וקי התלמידים, ומפי הלמדין החיס ארני
בצדער ע"ז פי ארבנעה עשר נושאים בלאין
במבעואר בשער החוץ

בעהשיית

ערוך ופסחדור בעונשיות על ידו
שמעאל אדרון חנני טענענבוים
יל' לקראות ימוא הילולא קרישא
כ"ו מנחם אוכ התשע"ו לפ"ק

בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן
בְּסִינְגַּרְבֶּטֶן

לחתפלל ואח"ב לנפוע

כ פ"א כשהיה רכינו בעיירה הנופש שערן ספרינגן, היו כמה אנשים שרצו לשום בדרך פומיהם בשעה מוקדם בוקר, ושאל אותם רכינו: "ומה יהה עם חפתה השחר". ענו ואמרו שיתפללו קצת במאוחר כשיגיעו להקעמה ועוד ימצאו מניין עשרה. אמר להם רכינו ז"ל: "צדך לפניו יהלך", משהງ זמן חפה צריכים קודם לחתפלל ואח"ב תסעו לדרךם לחיים ולשלום".

(כפי הרה"ה ר' מגנ德尔 גנרטנער ז"ל, נדפס בכר' רצון צדיק עמו קמ"ח)

ובס' בית יצחק (פ' בראשית) מביא דבר צחות מהורה"ק רבינו מענדל מווארקה ז"ע ע"פ (בראשית ג, ג) יותרו עלי התאנן ויעשו להם הגורתו, שהוא לשון נופל על לשון, היינו שבלבישת החgorה להבלה מראים פיג' (ענק משלשת) ליצד הרע, כין שפדי התאננה נתורוגנות באידיש פיג'.

ובדברי יואל (סוטה, איט טה), וכן בחוזשי תורה מורה"ט"ב (דושה לטברג תרצ"ז) מביא בון בשם אבי הקדשות י"ט על המתגנ' מס' שבת ז' במתנית' לא ישב אדם לפני הספר וכו', ובגמ' נאmittel' התחלה אכילה וכו', רבי הגニア אמר משתייר הגורה וכו', מותקף לה רב ששתה וכו' טריהותא למיסר המינית, ועוד ליקו הכי ולידל', ומפני מושום טנאמר הכוון לקראת אלקיין ישראל, והרגישו התוספות ז"ל (ד"ה טריהותא) דלא מושמי אלא קושיא באתריתא, ולא הייש לשנויי קושיא קמיהה דפריך וכי טריהותא למיסר המינית עי"ש בתוס', ע"ב, ומביא בון שאביו הקדשו"ט ז"ל אמר דבמאי דמשני הש"ס מושום שנאמר הכוון לקראת אלקיין ישראל מיתרزا נמי קושיא קמיהתא, דהנה קייל' (ריה בת) מזוזות לאו ליהנות ניתנו, ופי' רשי' לא לדומות נתנו ליטראל להיות קיימים להם בגאה, אלא לעיל על ציווילם נגדו להכבד עלי' דבל עת אשר יקרב אל אחת מכל מזוזה ה' לעשיטה מיז מההוק יצזו נגדו להכבד עלי' על קיום המזוזה, ומעתה מזוזה שתרוץ הש"ס שהగורת האיזור בשעת הפליה יש בה מזוזה שאנאמר הכוון לקראת אלקיין ישראל, מיתרزا מפילא קושיא קמיהתא וכי טריהותא למיסר המינית, דכון שיש בזוזה בדבר בודאי טריהת יתרה יש בה לאזרע הגורן, דינזותה לעול ניתנו, והצה"ר מותגבר להכבד עולם על האدب, וטריהת יתרה הוא לו לקיים המצות, ומיתרزا קושיאת הוטס'.

גא. עי' בנוס' ברכות (ה) יבשא"ע (אי"ה הל' תפלה).

נד אין
ז"ע על
וכבש בו

וזד ש"ב

הדברים
(במערכת)

: הקדוש
מאור לו
מהג"ז

: ז"ט ז"ל:
: בלימוד
: לת' יותר,
: כדי מודה
: לדברי ר'

רבותינו
: שביזום,
: בס"ץ א
: והה"ק
: לו, רוק
: איזור זה

קדם יש
וכוונתם
: ז"ז בשני
: ז"ז, היינו
: ז"ז ולבט
: דמה את

דיל ז"ע
: ז"ל זאנור
: ש"היה

8
Tendler, Mordchhai

ספר מסורת משה

חלק שני

הוראות והנהגות שנשמעו מאה
רבע של כל בני הגולה ופוסק הדור
הגאון האדיר

רבי משה פיינשטיין זצוק"ל

ר"מ מהתיבתא תפארת ירושלים בנויא יארק
ומלפנים אבד"ק ליוובאן, פלאן מינסק
בן הגאון הצדיק חסיד וענוי מrown ר' דוד זצ"ל

נערך מיזמנו של נכדו ותלמידו
הగ"ר מרדכי מנדר שיליט"א

ירושלהם
טבת תשע"ז לפ"ק

๙

כן חצי שעה קודם קודם עלות. ורק דברים שבמיוחד אסורים קודם שחירת, שהם כל עשיית צרכין, הם אסורים רק מעלות השחר.

ושאלתי הלא אפשר שמאחר שעלות הוא רק זמן בדיעד, למה לא החמירו לאסור גם מחצי שעה מוקדם? והשיב רביינו שם זה טענה, למה בכלל אסור מעלות השחר (כטענה הט"ז שאסור רק מהזרעה).

וסיים רביינו, ע"ג שטענתי ששם מפרש לא מוכיח חומרא כזה בשחרית, שמ"מ כך נראה לו לפסוק.

בגדר איסור עשיית צרכיו קודם שחירת

↳ [ב"ח] בשו"ע (סימן פ"ט סעיף ג') כתוב "אסור לו להתעסק בצריכיו או לילך בדרך עד שתתפלל תפלת י"ח, ויש מקילים לאחר שאמרו קצת ברכות קודם קודם שאמרו ברוך שאמר וטוב להחמיר בזה", ושאלתי רביינו בשכילת הרב אפרים דיקשטיין האם מותר למלמוד לנוהג במכונית, ע"י מלמד, קודם שמחפלל שחירות. והוסיף רביינו, אין להחשיב זה כדבר שיכול לאמשוכי, שיגורם שייעבור זמן תפילה. והשיב רביינו שנחשב זה עשיית צרכיו, שיש להחמיר עליהם לכתיחילה, אבל אם אין לו זמן אחר מתי למלמד, אלא א"כ יבטל מסדר הישיבה, אז מאחר שלנהוג אמריקה נחשב לצורך גדול, יש להקל.

↳ ובתוך הדו שיח, שאלתי רביינו למה מותר לילך במכונית למקום רחוק להתפלל, כשהעיר כונתו הוा, לילך שם לצורך אחר, כגון לשאול שאלות במקרה של פלוני שמשיער לרביינו וושאול שאלות בדרך לתפילה, [או לילך לבור מצוה וכדומה], או כשסתם רוצה ללכת למקום רחוק, אם יש מקום יותר קרוב שיכול שם להתפלל. והשיב רביינו שמה בכך, מותר לאדם להחליט שרצו דוקא להתפלל באיזה מקום, ומותר לו לילך לשם. ובאמת, גם בשאלת זו, אם יסדר שהמלך יסכים שינוי במכונית, ויסים ברוחק באיזה בית הכנסת, אז יהיה מותר בלי דיון.

להפסיק תפילה הציבור בשכילת למלמד לאחרים

כ"ט] בשו"ע או"ח (סימן פ"ט סעיף ו') כתוב "ואם הוא מלמד לאחרים אפילו אם אינו רגיל... מותר כיון דהשעה עוברת דזכות הרבים דבר גדול ואם לא לימדו עכשו יתבטלו ולא יוכלו למלמד", ובסימן ק"ו סעיף ב' כתוב "ואם לומד לאחרים איןו פוסק... ואם אין השעה עוברת ויש לו שהוא עדין להחפלל ולקרות ק"ש איןו פוסק כלל.

מו. [כונתי, שסבירא יש לחשב שדבר שיכול לאמשוכי יותר גרווע, כמו שאסור קודם חפילת מנהה בסימן רל"ב, ע"ג שלמעשה צ"ע אם יש איסורים אלו בשחרית].

הקדמים
וafilno
בל אם
עד כ"ב
שאסו
רביינו
שלומו,
سؤال
יילה:
קדום
וככו"
ה בשם
למנחה"
מעריב
מעלות
ב, מהם
ים כמו
בכל הני.

Halbershtam, Jekutiel Jehuda

(10)

בעזהשי"ח

'ספר

שאלות ותשובות

דברי יציב

אורח חיים

חלק א'

אשר השair אחורי ברכה דבר ה' זו הלכה

כבוד קדושת עטרת תפארת ישראל והדרו
הנאון הקדוש שר התורה מנורה הטהורה
רבא רעמה ו מרברנא ראמתייה בוצינה דנהורא

מן יקוטיאל יהודה הלברשטאם זוקלה"ה
אבדק'ן צאנז יצ"ו

וזו, כי מודרניזציה נסגרה בדרך ממיריה שנקטה בהדרין נציגון
ליחסור יי"ז

א' י

וברבמ"ס פ"ו ממחלה ס"ה, ה'קו לו נסוד טענות
כלוס לו שיעשה מליכס וכו', ג"כ ג' ה'וכיל
טפחים. וכקמ"ט בס' בגין מ庫ר מהר דרכ' י"ד, ומראף ס'
ע"ג מהכל גינמיין על מפלמי' צמחה קמוכה למונמי, ומפליט
הרטמן"ס כל' יעתה מליכס גינמייס עיי"ט. ולפ"ז מפה
צורך דמליכס גנולס חיכל ליקורול ולב' קתס עסיתים מפחים.

ובוצל"ח סס נdry י"ד נdry גירקם קרי"ף וארלה"כ
ונגלייה טנס קרטנ"ס גרכן סלט סוכי
עסכים פליין ליק עסית מליככה, ווּה מלהן צנימין, ולך מה
טלסקול עסית פליין וחוכר צוואר וטוו"ע צלי מוקן, לדעמו
טלאטה חמור עולם ועומדי פטוקיסס גל זמיכמו לא,
לדרידאו מילא למימר דודוקה על מליככה קפיד חתול צנימין
טלאטה דצר כל טריהה ווילא נמלטוכי, חכל שער חפליס
וילא קפידם, והעפ"כ ליניאו יט לאחמי כפי פסק פטו"ע
ע"צ. ולפי"ז עכ"פ י"ל דהה לתקינו דנדל מזוה כוּה רק
טלהטקו דעתית הפלוי וכמו לנוּה נרכי צמת, מסל"כ
בגנטה לדרן לא.

הgeom כלוקוט נחלים צרים, עיין מג"ה נקיי רג"ה סק"ו דlus
לע"מ מטה לכוונה מהר המפלגה יקננו ותמה"כ ימפלג צו
מג'וס שעוזם וגס סיל דוחלייחט עיי"צ, מעתען דוקמ' דכר
מג'וס כו צלי, ועיין פמ"ג סס, וכק"ר רג"ן נמק"ה סק"ה.

ב) זי"ל עוד דהמזור יוזף בדרך מעשיה מפלין, מהל
דערילובין דג' ק"ד ע"ג דקחמל כל סגן דרכ
טווולדטו עי"ק, ה"כ טוֹרֵם קָדְךָ כּוֹלְדוֹ יְומָלֶךָ מִעֲשֵׂיה
חפליין, שיכול נושא עי"ז שיקח מלחתפֿלָן, וביזהר עעל"פ
טورد נצעת מפלמו ולו יכוין לנו, ולכך הטעמיין חכמים
עכ"פ צלול נאלה מסוס חזונת דרמייה עלייה לטחתפֿלָן.

אמנם סס מילק צ"ק דילוג טני, וכלה"י סס דלון טוים עדין, אך גרי"ף ולו"ס סס נל' מחכ'ץילוק וא, עיין צב"ח הו"מ דקי' ג"ט, וכקרען מהנול עירובין סס חומ' כ'. ועכ"פ לנוין נלהם נליך קודס מהפלת נל' מחכ'ץילוק זה, וסתיפל י"ל דגס ברכוכ' לחיכ' סס ערלה.

ביזטר כיון דכל הಡיליטס נחוקת קנסת, וכמו נקבעה
גדולה, דנקי רלב' ב' גראט' ס' ק"ג נקבעה נטולין
מילה למייסין למליה מהי למוטוי עי"ק, וזה קמן,
מכ"ס נגיעה ומין פלה, ומי דקנוזה נטולין ומילה hei
ונוא, ומכ"ס דרכן דכו קנסת חיישין טובגה, וכמו צנזרין
לארכון למליחן מהל מטלף [נדמה ט' ע"ג ולתוכה ס' פ"ז]
מפענק פ"ב] וזו"ק.

בזה י"ל מ"ס נczy ה"ג סלגייקו לדין לו נקט
ליךורה ציון לדין לו קאכ"ה וועסה לו חפאיין

בהתบทבי מרוב התיירות במד"ע ומיל' דשמיין, להעיר בקושט דברי אמת, ולתנוים אחר דברי משה ור' ה' כאשר העיר על עצמו בדברי חיות [ח"א חר'ומ ס"ג], וthon הש"ת לנו לב מבין ועינן ללאות באור תורה אמת לאמתו של דרך, ובזה נכח ללאות באור התגלות של משה צדקיינו בכ"א.

קוותיאל יהודה הלבנשטיין

בשווי הגליון:

גם מ"ס מרעך"ה נאגרסומי מ"ס סקופ סימן מ"ו, דכטילו שאגטור יעוזו זמן קלי"ה שיכוין נדרך מנהי ענייה"ה, הנה מהי צייכל נאך זילמה דמורס שכםגמי, שאכוונה בכםפונס אלה ימנים צייכת רק נמרות מורה ולה ק"ס פוי מילוחה טליינו חוכס למורה נקדשה רק לך"ס ודוק"ק. הכהניטה"ל נאך נזעיר טמן רמת רעך"ה, ועיין גם צזוע"ע וככל געל התנייל סס צקי"מ י"ס טעף ט' סקוגר ומיזין הכהפל"ח סס קו"ק מ"ו, ומה זה געל מוסקיף שאמס רותה נאותה ק"ס נכרחות די"קן כדרינה, וולס נירן להמנות ודו"ק.

גימן נח

ציהה לדרכ קודם התפלה לברית מילה

ד' קריית צאן, בדורות אירן השב"ת

7 גשאָרטאי פֵי יְהוּמָן נְגַהָּמָה לְדִין קֹדֶם חַמְפָלָה, לְקַבּוּעָה
בְּכָרִיכָּת מִילָּה סָבָמְנִיעָה הָוּמוּ.

א) הינה נפמ"ג נלו"ח קי' פ"ט נול"מ מקטו"ו מספר"ה
דלקנות נמי סמودה גער"ז קודס תפלה צרי
טמפל שמי המא עי"צ, מ"ל מעין נסח לדוגמה מ"ב

יבברכות ר' י"ד ע"ה מרכז הלוי נר המכין חמר ר' יומק נר האסיטון, מהkor לו למדאש לנעשות חפ'יו קוקודם צימפללן סנה' לדרך לפניו יקל' ויסט נדרך פטעמי, כ' כל האמפלל ווחמ'ו יוזמ' לדרכ' הקב'ה' ש' העותה לו חפ'יו סנה' לדרך וגנו' עי"ה. ומלהון כת'ם דינקט לבון מהkor גלעדיות חפ'יו, וביזה נדרך דרכ' סאקס'ה' טוסה אחפה'יו, נרחה דיזה' נדרך קילן מעשיות חפ'יו. למןנס הצע'י כמתג על נדונ' בגמ' דלמו' נמיירלה דמיוקול' ליכ' היל' זיקורו נמי חיכ' עי"ה, ומ'מ כת'ם היל' נוכך לאדי' יסיקור על חפ'יו. מה' גנייקם קרי' ג' ואחריה' ג', מהkor למדאש נאותה נדרך קודס צימפללן וכו', ומחפ'יו היל' הוציאו גנירוסק

סימן בט

מלאת השחיטה קודם התפלה

מכתבך קניימי וטමימי מהרלה
ו-**אכ"י** טואר לו עמו
පלט מליכי

ואודות טהרתן צוּמָן שטפלה [צְמִילִים נַחֲנָס וְלֹגֶן]
לענודת קַשְׁטִיפָה], גָּנוֹס פְּלָלָה פְּסֻוקָה נְדוּשָׁה
סְמִינָן פְּעַט קְבָּגָן, וְסוֹס מְכֻרְנוּם יְדֵעַתְּ[יְדֵעַתְּ], חָסּוּר נָוָתָן
שְׁעִירָה מְפָיו קְוָדָס שִׁימְפָלָן הוּא לִילָךְ לְדָרָן, וְדָמָעָתְּ[דָמָעָתְּ]
סְמִקְיָה] לְחַיִּים שָׂעָה קְוָדָס כָּנְרָה הַפּוֹוָה, וְהַפּוֹיָו לְהַטְבָּחוֹת יְעָמֵד
חַמְבָּגָן סְמִינָן כְּבָמָעָתְּ[כְּבָמָעָתְּ] סְמִינָן כְּבָמָעָתְּ[סְמִינָן כְּבָמָעָתְּ]
כְּכָבְדָוָה וּמְבָרָטָו דְּמִיכָּבָדָו זְכָרוֹו וְיְרָחוֹו עַיְיָה, וְלְאַלְפָלוֹת קְעָנוֹ
[סְמִינָן כְּבָמָעָתְּ] דָעָתְּ[דָעָתְּ] כָּל עַנִּין הַפּוֹוָה, וְהַלְקָדָה קְהַמָּה [סְמִינָן כְּבָמָעָתְּ]
הַגְּנָגָם הַמְּלָדָס בְּזָכוֹרָה הַכְּנִינוֹ לְהַלְכָה, וּמְכָעָתְּ[מְכָעָתְּ] עַנְדָה מְפָרָה
מְהָה וְלְדָלִיטָה אַמְלָה יְמִינָה בְּצָעוֹלָה זְמָן שְׁפָלָה, שְׁפָטָה
שְׁלָמָה.

לעומת זה כלכל פוקה [פס מ"ט] כטהיר לסתן
לדרן יכול לנמקלן ממעלה ע"כ, והפ-
למפיקין [מגולן] נמיין ל' ק"ג סמיניס וכשיגיע זו
לממשמת נסס ויכך וכו'. ונימהה אסינו מעולם זאת
טטיילר מכיו טוֹ לְבָבִי" [נמהה פיקמן סס] מה שינו
עש מסיכיר אין חלם לנוּן, ולפת"ג צמ"ז סק" ל' סק"
אלו קום מומחה, הכל דעת סלון ומן רב גנומיים. ונטו^ר
טאל"ג ח"כ סימן קק"ג צבימי עניין ומוקף לח' כ
הגענו רומו טיכיר נין מלמה לטלמי לו מנירו גרטוק
טמאות, טילון דקי"ל לילה זמן מפיקין ורך מדרכן שנ
ישן, הוא ספיקת לדנן ולקולן, ודפלו טארען
ונבוגות על קאוע"ע נמיין ל' פפק דוח נירן מק'
אינו מוח ומגן, וממלין על קרניינו פין קמנגד צט
לכלה מנכ"ל כטיניס נאבקמה, ח"כ נפק פשי
טראטלי נגרן, והוא נפק ספיקה, ווֹך צנורלה חותן
שם ס [עין נמקדץ נצ"ט הkip"ד מערכם ניכום נ
חו"ט יומ"ס ס"ק י"], אבל כטינקלה לדנן, ומה"מ ה
מודר לטמי, כמ"ט נצ"ט אמא, וצ"ז הנטלה.

אָוֹלֶם כדי יכול לאממן נרכחה עד ומן הנחתן הכלג פסוקה ולא מפלל כלהה צמץ טומן הפה, וף נ' ר' לר' נלהךין ולכון נמלמו כרתו, י' מצית חיה נרכחה פגון עד בירון סתמה, ואבנלו מס 'קי' דומק טונט מלוד יק

ולומ'ם כ ה"ס לכין לכל סמפלן וויל לדרך הקב"ה עותק
לו פפיאו, כיינו טהינו ייל ומפהד מקנינה לריכים, המכט
כגלה"ה מילך מטבח קננים לריכים, וויל מCKERו עדיף מטבח
לטחן ימעוף, ונמנע דזאך הקב"ה עותק לו מפלין מרומו
סלהיוקו דיזהן לדרכ קוווט סימפלן וויל-ק.

וּגְמַלְכָה י"ל למלכי דנְרֵמְוֹת קְלִמְנִי עֲשֵׂים חְפֻלוֹי מְלָכָה לְדָרֶךָ
לְכִיוֹן דְּנִמְמָקָם וּלְמַעְלָה מְעַלָּה עַלְיוֹ כְּלִילָה עַשְׂתָּה,
מְלָאָה כְּלִילָה יוֹתֵר לְדָנֵר מְוֹתָה מִכָּה כָּה דְּהַקְרָר נְתִיבָה מְעַלָּה
עַלְיוֹ תְּכִמּוֹת כְּלִילָה קִיסְס וּמְנוֹתָה, מְמָה כ"ל גְּנַעַשְׂתָּה חְפֻלוֹי וּכְמוֹ
לְקִינּוֹת נְרָכִי שְׁבָתָה נְלָמָד כִּי כְּלִילָה עַשְׂתָּה, דְּסָוָה נְלָמָד כִּי
גְּרִילִי סְבָתָה וְדוֹזָה.

ג) ולו זה מכל פג'ן נל' ידעתני מניין לו גאנע טויך האזולען
[ונקיי פ"ט מעיף כ"ב], דגס גאניה לדרך לדבר
מלווה מומחה, דהו נל' מכל זה רק לענין לקנות גראם צונת
אונכ'ן, וציוויל גאנע מה צאנצ'ם אס, ויט מאירין גס לדנער
הארסטום היס פון האטיילה רינונה לאטמיין וויזן לאטונג'ן קק'ז'
יעי'ק, ומלי רליה מסס דמייר ננטשען דרכות, מדרגה וס
זונכל צצ'י פג'ן ועסsets מסוטס לאטנוק הום, וענין פט'ג'
טנ'ה סס דהמאס על מג'ן מהו מהר נ'ן עי'ק זונטוצ'י
סידר, ועל כויה דיס לו זורך גודל נגוע וכטאטיילה חינה
ממעננה כוי אהונק ודוו'ק.

ר) ועכ"פ ני"ד מי יימל דמייקלי לדרכ מילא, ועיין
 טו"ת ממ"ק יול"ד סי' קמ"ג לנוין מקי"עט
 למאנך לי כי לדרכ מילא עי"ט, וכ"ס זכותם שליכם
 לטעודם כרים בעיר מהמת צנוגה ליינו צכלל סניידי
 דפקמיס קי"ג ע"ג, ונראה נפקותם דהין נקחת קודש
 בספקלה

ובכלל הגדר לדבר מזוה הינו שום בכלל סמוכות, ולענ"ד מילוי כמושג קעניין, וט' הריכום דנים כזו וטכム". וטכין רק מלה דלו"ם קו"ם מינן רמא"ס ס"ג, י"ה וכו' לסתורה זו לרמות פוי חצנו חצוג הכל לדבר מזוה, וכטוו"ז סס מק"ה הקב"ה מוקי מת"ז כ"ז לענין סמן ארך דהוול למול נבו וכו', וע"ז כס"י ממ"ז במנג"ה סק"י. וכמי"ג ק"ה, הסולן לתמור פירומיו עלי"ש, מצל כל גל נחורה, וכטוו"ז סק"ז אלהן כלן מזוה וכו' עלי"ש, ודמנג"ה סק"ט, ומלאן הכר"ז פ"ס דיזמיה המתוזה גס נס"ה [נד"ה סולן לתמור] ניטה דלן סוח לדבר מזוה. וכמי"ז ק"ה, הסולן לתמור פירומיו וכו' עלי"ש, ובמנג"ה סק"ט דצמירות ממונו נמי קם מזוה, וטכין לקי' דמנג"ה סק"ט דצמירות ממונו נמי קם קם ק"ג. וע"ז כס"י ק"ט לדמ"ה, וע"ז צפוו"ז ס"י ס"ה סק"ק ג'. סס ג"כ לדורך ממונו מקרי כס"מ לענין חשלומין, ונגר"ה סס ג"כ לדורך ממונו מקרי גולד מזוה וכו' לקי' רבמ"ק וגוז"ק. וע"ז כס"י ק"ט לדמי נזה גולד מזוה וכו' לקי' רבמ"ק וגוז"ק.

← 7. שאלה. האם מותר לנסוע מעיר לעיר קודם קודם התפילה.

תשובה. אין לנסוע מעיר לעיר קודם תפילה שחרית, אך קודם תפילת מנחה וערבית מותר לנסוע. ואם משך הנסיעה קצרה וחומש, מותר לנסוע אף קודם תפילה שחרית. והנוסעים להתפלל בכותל המערבי רשאים לנסוע אף כמשמעותו הוא יותר משעה וחומש.

ז. שאלה. האם מותר לשחות תה או קופה קודם קודם התפילה.

תשובה. תה או קופה ללא סוכר מותר לשחות לפני התפילה, אבל עם סוכר יש להמנע מלשותות, ואם ניתן בהם סכרים בלבד מותר. ואין ליתן חלב בקופה כלל. וכן אין לחזנים וכדומה לגמוע ביצה חיה קודם התפילה.

בSIMAN ר' י"ט סעיף ז'. שבפתחות מפרשה שהוא שיעור שעיה וחומש אין מברך. שאנו בכל הולכי דרכים, וכעין זה דימה בב"י בסימן ר' י"ט ד"ה כתוב הרד"א, למדור ברכת הגמול מدين תפילת הדרך לעניין שעיה פרסה, ע"ש, וראה להלן בפרק י"ד באורוות לאשובה מ"ב, שימושים לפי שעיה וחומש, ע"ש. ואין לאסור את עצם היציאה לדרכן קטרה משום עוסק בצריכיו, שכןון נשיענה אין לה חשיבות של עיסוק בצריכיו, אלא אם כן נשיענה חשובה של יציאה לדרכן.

ומכל מקום נראה שהנוסעים מעיר אחרת לירושלים כדי להתפלל תפילה שחרית בכותל המערבי, מותרים לצאת לדרכם אף אם הנסיעה אורך יותר משעה וחומש, ואף שבמ"ב שם ס"ק כי הבא בשם דרך החיים שאפילו אם יש בידכ"ג במקומות שהולך לשם ומתחפל לשם בצריכור ג"כ אסור, מ"מ המכ שאני,-shell נסיעתו היא לצורך התפילה, ולא חשיב עוסק בצריכיו קודם התפילה, משא"כ בנדון הדרך החיים עיקר נשיעתו אינה לצורך התפילה. ┌

ז. בש"ע בסימן פ"ט סעיף ג' כתוב שאין לאכול ולשותות קודם התפילה אלא מים בלבד, ומטעם שמים אינם מזינים, ולא שייך בהם גאות, כמבואר בטור שם. וראה בזוהר הקדוש פרשת ויקהל דף רט"ז ע"ב שהאיסור הוא משום שמחזק את כח הרם, ע"ש. וכתבו בפרק"ח שם ס"ק ג' ובברכ"י שם אותן א' ובعود אחרונותים שאף תה וקופה בלבד לא שייך בהם גאות, ומותר לשחותן לפני התפילה.

ולענין קופה ומה עם סוכר נחלקו האחוריים בזוה, ודעת הפר"ח והברכ"י שם להחמיר בזזה,

ולחתפלל ביחידות אם אין להם מניין בשעה הנץ החמה, וע"ש שהוכיח כן ממשנה בברכות. ונראה שהזו דוקא למי שרגיל בכך. וכך שמשמע מלהונן הבהא"ל, שכןון שהיר בכך, אין חייב לימנע מכשם תפילה ב הציבור, אבל מי שאינו יודע בכך יש לו להמתין להתפלל הציבור.

וזמן הנץ הוא מעת שניכרת החילת וריחת השמש על העולם, ולא כשיוצאת כל עגולה המשמש, וגם לא לפני שניכרת זריחת המשמש. וכן כתוב בבא"ל בסימן נ"ח סעיף א' ד"ה כמו שיעור, ע"ש.

ו. בש"ע בסימן פ"ט סעיף ג' כתוב, אסור לו להתעסק בצריכיו או לילך לדרכן עד שיתפלל תפילה י"ח. וכתבו הפרי מגדים שם והפרי חדש בס"ק ג' שהוא הדין קודם מנחה וערבית, וכן פסק במ"ב שם, אורלם הגר"ז בש"ע שלו שם סעיף ד' כתוב דהינו דוקא בשחרית, ולהלכה נקטין בגדר"ג, בברוכנן אולין להקל. ועוד, שדברי הפרמ"ג והפר"ח תמותיהם, שהרי מקודם דבריהם הוא ממש"כ הכס"מ בפרק ו' מהלכות תפילה הלכה ד' בשם הר' מנוח, והחומר מייר ביציא לדרכן ואין מגע למחוון חפזו, שכזה אין חלק בין התפלויות, אך כאשר עתיד להגיע למחוון חפזו, ועודין תחא לו שהות להתפלל, והאיסור הוא רק משום שמתעסק בצריכיו לפני התפילה, וככברואר בב"י, אין זה אלא בתפלת שחרית. אך בשאר התפלות אסורים רק דברים אחדים, כחספורה וכורנסקי, וככברואר בש"ע סימן ר' סעיף ב', ע"ש.

ונראה שכזאת בנוסע בגין משעה וחומש, אבל בפחות מקום אין הוא נחשב יוצא לדרכן, וכך שמי שמצוינו לעניין ברכת הגמול, ככברואר בש"ע

Vozner, Shemu'el, ha-Levi

(15)

בעזה'ית

ספר

שאלות ותשובות

שְׁבָט הַלּוֹי

חלק שמיני

תשובות ובירורים
באربעה חלקי שולחן ערוך

זכיתי ברוב רחמי ה' וחפדי

שמעאל הלוי ואונר

רב אב"ד דעיה'ק

זכרון מאיר - בני ברק

וירוש מתיבתא דישיבת הכמי לובלין

מהדורא חרשה בתוספת הערות והشمטות, תיקונים וציווים רבים

שנת תשס"ב לפ"ק

ואזמך"ה כי' מקום לפניהם מכוורת דין לocket למינין, אבל נבדון מה כיוון לדוחם חכמי סכנה מה פלוי לפניהם מכוורת דין גם יונאה, אך יתמודלו מולד ציירו לכש מין קבוע כפער סלס.

ולענין טהלהו הפני זנין יייח' לדין העלט נזק →
 לרודס למקומות עבדתו ובם מפלל זמני, והוא
 יה' מהרי טנות בטהר, וגיטן מן סדין וכן תפילה לנין
 האיקורים טהור לטנות לפני התפילה כמנואר קי' פ"ט
 ס"ג, וככ' מפקל יה' החש עכוויות דרך יה' יה' מ"כ בס
 סנהדריה מפקת להקל דעתך לורוך גדול.
 בעניית חיות מזואר כרמיה קי' פ"ט ק"ג ד"ס מקיליס
 יה' מהר בלמר מקלה ברכות קודס צורך טהיר,
 חעפ' כל' וטוע להחמיר כיינו במקומות אלהו לורך, חכל
 חיילו זמוקס לורך יה' גדו' ככ' מהפער לממון ע"ז עיין מ"ב
 קי' י' פ"ק ק"ג ירלה כן מה' פטירת שימתל זמני
 זירותים מהרי נסיעה וליה כלן ציידות מהרי ע"ז.

והרני דושת וمبرך כתס מצפה לשועה

סימן כ

דצ' יומ' ב' פקודי משנוג לפק

ברוך הוילם ביה"ס בית יעקב צפת

ב' עלירח י'ז'י

המכתב שמתוס ע"י קרג ר' ירחהיל קילדר לוי"ט, לנכון
קענמי וכירוף המכחצ טל כב' מאנגלת מה',
וכמזהונר מוזות קדר תפלה לילדות ננות לטכלן וננות
ספירה, ספירה תפלה קלה זונה זה מזא, וכן גטו וסונגה.
היוותי חס טרוד אין פנלי לאטליין, חניל אחלוי מעון קלה וזה
דעתי גענוי' לךיס כל קהפקד מנגנון קרטזון
ציתפלנו ימדין, וכירוג קוועג כי חס לאחנו ממיליס לחלק אין
גיגול וטוף כי יש נוקחות מנוקחות צונות, וכעיקרי יסוד'
תפלה אין צינויים מעכדים כי צירוג קדר תפלה כל העוזות
ברוחינו דזום, וככירוץ צעף צעף למילוקי דעתות.

ז' ממה שבדי עפ"י כלכלה יהודית סס כי' ג"ס נכסי ליכני
ז' ממה שבדגנתה בקמן נס נוטה לפתח, וכלהר כנור מורה

ב' בגאון יע"ז ז"ע נקדמת סולס בית ה-ב.
נס גרכות צנעה יהת לנו חומרים כסס ומלאכות
בבבנן נבקט ממנהנו, קו"ף דנ"ר כי חכבר ורוחם שמורים
וחמליקים חיינו זוה ונגד ההפוך שיכל נלכדיה זהה,
חכמי רהה זוה דנויות מעכסי נבלכה ע"כ מה
עתוכנו קו"ה דרכ' הפלכה זוה.

ולדיידי אַדעריס פֿאָוטִים זְהָבִים
לייסוך טְבִית לְרִיכוֹ לוֹ
לְדָרֶךְ צְמָרִית תְּלִימִית צְיִינָה
מַתְפֶּלֶג צִיסּוֹג וְצִיסּוֹג קְדֻשָּׁת
וּפּוֹמְקִים חֹולְקִים דֵין יוֹלָה לְדָרֶךְ
טְבִית לְרִיכוֹ נְלָכֶד נְלָכֶר, וְזָהָב
קְטָן צְיִינָה דְּרִיכְלוֹ דְּרִיכְלוֹ
וּפּוֹטְמִקִּים מַשְׁמָעִים זְהָבִים נְסִיבָה
טְבִית לְרִיכוֹ מְלָמִיד יְהָזָק גַּס חַדְבָּם

ובמנחה ה'עפ"י ענף גוירת עסית לרכיון למ' גרו רך
צחרית כמנואר נרמינג'ס פ"ז מתפלת וככל
לשותה תפוקם מכל'ם נבליכת צדרח חלק קמיור צאוח
מל' זולול התפלת נטהר נס גמלה וזה שיטות רכינו מוכן
כ'ם פ"ז מתפלת ובפר'ח בכיל ס'ק ב' ופמ'ג' הבוחר וכס כס
דנרי קמ'ב ס'ק יט', למ' מיiri רק מבליכת צדרח חס גרש
מרולת לו צטול התפלת וסדריס פצוטיס.
גהני דושץ מאפה לרחות'ן.

סימן יט

בזה. כא איר חושא לפיך.

ברוך הרב המפואר ומופלג ר' שמעון בידן

אֶלְיָהוּ] וְלֹרֶב דִּכְפֵּר דָּרוּם, חַבֵּל עֲזָה.

אלה במאמרינו מעתה ברורו.

הנה נכ' היע לפנינו כ' שאלות נכל' תפלה, ואlichtוג נקיין

הנתקן

א. הלא מיום תפלת בלילה נמדד כמושג כל זמן לו מרתק,
כבר צליכם מרוחק 5-6 ק"מ מישוב יטורי בקרוב ביותר,
ומליך צהס כמלח חמץ טהה לדריכים לנפטר ככינוס דרך הזור
עלינו, ויש צוז פכינה מקוינית, לפי הרגנון מהייס להיפנו כביס
נופשנות לדין בכינוס זה, חמשנס הפקנדה הורגתם וכיוון שכן
קספק יהס בוגרים מהווים לנפטר לנוין ליטוב הקמנז
כמוניוק יומר מפרקה, לך זמן הקנייה כל יותר מטבח דקוט

זהתו"ד וועוד בעייל קומת נזה.

17

אור ישראל

קובץ לעניין הלכה ומנהג

• מאגסי ניו יארק •
תמונה תשס"ב • שנה ז גליון ד (כח)

הרוב בן ציון יעקב הלוי ואזנער

אב"ד דבְּדַעַת וביות הוראה "שבט הלוי" דארה"ב
מאנסי נ.ג.

הי"א ליקמן בזה, אלאumi שמשכים קודם
אור היום, עי"ש.

בדעתו להתפלל בדרך, או בשיגיע

ודע עוד, דגש אם בדעתו להתפלל על
אם הרוך, או אחר שיגיע למחוז חפזו,
ט"מ אסור לצאת לדרך קודם שיתפלל,
וכמו שכח לחדיא הדרכן החמים, והסכים
עמו המ"ב (שם ס"ק ב') לדבר פשוט, וכונראה
שפשיטתייהו נובע מההמפורש בב"י (שם)
כן, שהרי נדחק ליישב קושית המהורי"א
הנ"ל, אף דשם מירדי ממי שעדין להתפלל
בדרכו, ואעפ"כ לא סמך להתיר, מאחר
שכבר הגיע זמן חפילה, וכן סתימת הש"ס
וכל הפוס', מורה לאסור בכל גונני דאל"כ
בודאי היה להם לחלק בחילוק קל ושכחה
זה, סוף דבר כל שהגיע זמן תפלה לכ"ע
אשר לצאת לדרך קודם שיתפלל.

המברך ומתפלל בחלקו קודם שייצא

ואין להמליך יותר על המקילים בזה,
מאחר שכבר הקודימו לבך ברכות התורה
והשחר, ולפעמים גם קראו פרשה הראשונה
של ק"ש, והתפללו מעט עד ברוך אמר,
שיש להקל בזה, וכונוך בהגנת השו"ע
(ס" פ"ט ס"ג) שיש מkilן בזה, הנה כמה
שגו וטעו לסמור על דברים הללו שאין
 להם שום פירוש, וצ"ג, וככטו שנבאר
בעור שמים.

זהנה כל מעין זדק ימצא, דלאכ'ו
דברי הגה' הלו, על רוחך אי אפשר
דמופמיה לדרכ' א' יצאו, דהאיך אפשר
שהרמ"א יעתיק קולא בדרכ' שמקומו
בתורתם החדשן (ס" י"ח) והוא בעצם פתח
וסיים בגנות הנוהגים כן, וכוחך דלאו שפיר
עכדי, לעשות דבר הנוגד תלמוד מפורש,
דא סגי ברכות התורה. אלא בעינן

איסור יציאה לדרך קודם התפילה

הב"י, שכח להדריא שלא כן, דז"ל (ס'
פ"ט) שאסור לו לילך קודם שיתפלל, לפי
שסובר שהוא "בכל עושה חפציו" קודם
shitfallel, והואadamrin בפרק היה קוא,
כל המתפלל, ואח"כ יוצא לדרך הקב"ה
עשה לו חפציו, לאו למימרא שם לא
התפלל קודם, "שאין הקב"ה עושה לו
חפציו", אבל איסורא ליכא, אלא "איסורא
נמי איכא", כיון שעושה חפציו קודם
shitfallel עכ"ל, והנה אחת דבר האדון,
ושתים זו שמענו מדבריו, א' שעצם
הhalicha קודם התפילה, נחשבת ג"כ
עשיה חפציו קודם, ב' שיש איסור גמור
בדבר.

עד כמה אסרו הדבר

ו הנה נחלקו רכונותינו גורלי האחרונים
וז"ל, עד כמה החמירו חכמים בדיין זה,
ומקורם נוצר מקושית המהורי"י אכוהב
המובא בב"י, שתמה האיך סחמו הטור
וש"פ לאסור בה, בו בזמן שלקמן (ס" צ"ז)
הביא הטור מחלוקת הפוס' היכן עדין
להתפלל, וו"א שיתפלל בדרך, ומהמתן
תירץ הב"י, דכאן מירדי שיש ביזו
הזהדנות להתפלל קודם שיצא לדרך,
ולקמן מירדי, שאין השירא ממתנה עליו,
והב"ח הפליג יותר, דכל שהגיע זמן
תפלה, אף שאין השירא ממתנה עליו,
אסור לצאת קודם שיתפלל, ולא הקילו

בעה"ת ע"ק ל' "ויהתפלל כעדך
וחיה" התשס"ב מאוני

יש להסתפק על דבר מה שנוהגים
רבים, לצאת לדרךם, או לעובתם, על
סמכ שיתפללו אח"כ בעת הנסעה, [או
אחר שיגיעו למחוז חפצם], האם נכוון
לעשות כן, וכן אם יש לחלק בזה בין
שחרית למנחה ומעריב.

חומר היוצא לדרך קודם התפילה

איתא בgem' (ברכות י"ד ע"א) אמר רב
אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן,
אסור לו לאדם לעשות חפציו קודם
shitfallel, ואמר רב אידי וכו', כל המתפלל
וואח"כ יוצא לדרך, הקב"ה עושה לו
חפציו, כך היא גירסת רשי"ו ושפ', ומשמע
דילצתה לדרך קודם אינו אלא חומרא
בعلמא, אולם הרי"ף והרא"ש גרסו, איסור
"ליצאת לדרך" עד shitfallel, דהיינו
שבשניהם יש איסור בדבר, וכך נקבע
בדבר פשוט הטור ושאר רוח"פ הקדמנונים,
ובכן הלכה פסוכה בשו"ע (ס" פ"ט ס"ג) לאסור
בשניהם.

איסור יציאה מדינה

ומכאן מה שחשבו רבים, שאין איסור
היציאה לדרך ולעובדותה, קודם תפלה, אלא
דברי אגדה בלבד, וכל היתר מניעת
ברכה במעשה ידיו, שגו מאד, כי לא בין
בדברי יוסף השליט והמשביר, ה"ה מרכז

היא לא לקמן בזה, אלא במני שימושים קודמים
אור היום, עי"ש.

בידעתו להתפלל בדרך, או בשיגיע

דו"ע עוד, דוגם אם בידעתו להתפלל על
אם הדרך, או אחר שיגיע למבחן חפציו,
מ"מ אסור לצאת לדרך קודם שיתפלל,
וכמו שכותב להדיא הדרך החיים, והסכים
עמו המ"ב (שם ס"ק כ') בדבר פשטוט, וכונראה
שפיטתייהו נובע מההפרש בב"י (שם)
כן, שהרי נורח לישב קושית המהרי"א
הגיל, אף רשם מירוי ממי שעתיד להתפלל
בדרכו, ואעפ"כ לא סמך להתייר, מאחר
שכבר הגיע זמן תפילה, וכן סתימת הש"ס
ולל הפוס', מורה לאסור בכל גוני דאל"כ
בזדאי היה להם חלק בחילוק קל ושכיה
זה, סוף דבר כל שהגיע זמן תפלה לכ"ע
אסור לצאת לדרך קודם שיתפלל.

המברך ומתפלל בחלקו קודם שיצא

ואין להמליך היתר על המקילים בזה,
מאחר שכבר הקדימו לברך ברכות התורה
והשחור, ולפעמים גם קראו פרשה ראשונה
של ק"ש, והתפללו מעט עד ברוך שאמר,
שיש להקל בזה, וכונכר בהגחת השו"ע
(פי' פ"ט ס"ג) שיש מקילין בזה, הנה כמה
שגו וטעו לסמו על דברים הללו שאין
לهم שום פירוש, וצ"ג, כמו שנבאר
בעור שמים.

דנהנה כל מעין צדק ימצא, דלאכאר
דברי הג"ה הללו, על כרחך אי אפשר
למפנייה דהרמ"א יצא, דהאין אפשר
שהרמ"א יעתיק קולא בדבר שמקורו
בתורתם החדשן (ס"י י"ח) והוא בעצם פתח
סימים בגנות הנוהגים כן, וכותב דלאו שפיר
עברי, לעשות דבר הנוגד תלמוד מפורט,
ולא סגי בברכות התורה, אלא בעין

שיתפלל דוקא חפתה שלו"ע, קודם שיקדים
שלום לחבירו, וכך שיצא בדרך, ועשית
חפציו, עי"ש, וכן הבינו בדבר פשטוט
הבא"י והר"מ בכוונתו של הח"ה, עי"ש,
ואף שבסוף הביא הר"מ שימוש הא"ח
נראה שאין לחוש כל כך, מ"מ לא הייתה
כוונתו להורות בזה שום קולא למעשה
אלא כמעיר בעלמא, פוק חזי שמניה וביה
שם בר"מ (בתוס"ק שלפניו) הביע דעתו
הנחרצת, שדרבי הא"ח החלק בזה, נוגדים
פשטות ה תלמוד, עי"ש.

→ מלבד זה כל עיקר לשון הגהות השו"ע
כאן צ"ג, דמלבד שלא פתח בתיבת
האג"ה" כדרכו של הרמ"א בכל מקום, וכן
הביא רעתם רק במושג, שזה אותן
שדברים אלו, לאו הרמ"א כתובם, גם עצם
הלשון "ויש מקילין" זו ומור, רתמה על
עצמך, מי הם המקילין הללו, את
האורחות חיים, זה אי אפשר, פוק חזי
שהמחבר עצמו (שם ס"ב) העתיק בשם
להקל, רק לעניין שאלת שלום, ואילו
לענין יציאה בדרך העלים שיתחו למגاري,
הלא דבר הו, ועל כרחך כמו שהסתכנו
שם רבכבי, ה"ה הלחן חמורות, ומג"א,
והגר"א ושות"א, דעת כאן לא היקל הא"ח,
אלא לעניין לכrouch לפני חבירו, אבל
שיקדים לפתחו, אף שכבר בירך על התורה
וכור' אסור לכוב"ע, וכן הובא במ"ב ועשה"צ
(ס"ק ח"י) וא"כ חיללה לתולות קולא זו בדעת
הא"ח

→ ואף המתעקש לומר שהא"ח היקל גם
בזה, אין שיטתו אלא דעת יחיד, ופשיטה
ההילכתא כרביהם החולקים, נוסף לכך שאף
הר"מ נזהר וכותב שאין אלא משמעות
הא"ח, וכל כי האין ספיקו של הא"ח

הגן, משא"כ המשכימים לצאת לצורך תפללה, וכגון באורה"ק שהדבר שכיח, שרכבה מאחבי המתפרנסים בתוככי ירושלים, משכימים קום, כדי להתפלל לשפוך שיח במקומ רינה, אצל הכותל המערבי, שלא זהה שכינה ממש, או המשכימים להתפלל עם רבו בעיד אחרית, וכי"ב, אף שדרך אגב יוצא שם גם

תפלת שמונה עשרה בנס'

בעוזי"ת אור ליום ה' מרוחשון התשס"ב שאלה: על דבר אשר נהוגים רכבים מאחבי" שיחיו פה אריה"ב, להתפלל מודי יום ביום תפלת שחורת, [וכן שאר תפלות] על האוטובוס בשעת נסיעתו, האם נון לעשות כן.

תשובה: הנה לכוא היה מקום להקל בוה, עפ"י המבואר בשו"ע (ס"ג סעיף ד') דרכוכך על החמור, או הנושא בספינה, או בקרון, יושב במקומו ומתפלל, ואין ארין לירוד.

אבל כל המעין הטוב ימצא, וכי החיטר הדוא, לא שיק כלל לנידון דין ולא מיבעה לפי מה שכבר ביארנו בהש kontur, שבלא"ה עצם הייצה להטמא העברדה, קודם התפילה, הדבר גובל באיסור מפורש, שאסור אדם לנצח לרכו קוד שיתפלל, והיינו תפלת שמרו"ע. וכן שכת המרום הדשן (ס"י י"ח) וכן הסכימו כנודלי הפוסקים האחרונגים, עי"ש, הנה בלבד זה, אפילו אם ארע שכח, ?

לסמו"ך על אמרית הברכות, רק לעזין כריעה, ותו לא, ה"ה שאסור לצאת לדרכו, שוב מצאתי גם בערך השולחן (סעיף כא) שהריעיש הרבה ע"ז, והשיג ממש כפוך דברינו הנ"ל, ומסיק בפסיותו לאסור.

פסקא דהאי דיןא

מעתה לעניינו באנו לדין, וכל שהניע זמן תפילה, וכגון דין, דילוג בענין יציאת הציבור בבורק, כבר האיר המורת, והגיע זמן תפלה, פשיטה דלקו"ע אסורה לצאה בדרך קודם שיתפלל, אף אם יקדם לומר ברכות, או קצת פסוקי זמורה, וק"ש, אסור, [וכפרט כי חמור הדבר שבעתים, כי כמה וככבים וטירויות מצויות לפניו, להגיע הכל עת], וכ"ט מי שעתדי להתפלל שמו"ע ברכב, תוך כדי נסיעה, הרוי זה איסור נסוף, וכן שיתבאר בחשד דלהלן, ובכל אלד לא שנא תפלת שחורת, מנהה, או מעריב, אסור, וכדומכת מסתימת הש"ס וכל הפוסקים, וכן כתוב להדיא המ"ב (ס"י פ"ט ס"ק י"ט).

היווץ לדבר מצווה

ודע דאייסור הייצה להדרן קורם התפלה, הוא כה חמור, עד שיש אסרים לצאת אפילו לצורך מצווה, וכגון לטעון לבירית מילה וכי"ב, מ"מ אסור, וכן שנתבאר בשו"ת דברי יצחק (או"ח סי' י"ח) עי"ש, שנחלה בזה עם הבעל עורך הטולחן.

היווץ לדין כדי להתפלל ולעשות

צרכיו מותר

ומ"מ נראה, דעתן לא אסור, אלא אם עיקר כוונתו אינו אלא להגיע למתח חפזו. בדרך אגב יתפלל שם, או על אם

מציא מדוי ודאם של הת"ה ושאר כל הפוס', שהחמיר בזה מדין התלמיד.

וא"ת דרמקילס אין אלא אותם האנשים הנזכרים בת"ה, שהניבו לעצם קולא בזה, תימה, וכי רואים קומץ אנשים הללו, שנחפזו לדרכם ולמחוז חפצם, וגולגון דרשו וחידשו לעצם קולא, וכך סתימת הש"ס, לשבצם כדרעה בשו"ע שלנו, ועליהם ועל כיווץ בהם יסמכו קהל ועדת, לעשות מעשה להקל, וכך סתימת התלמיד, אתמהה.

לאור כל האמור אין ספק, שהגה"ה זו לאו מפומיה דהרמ"א יצאה, והמסתפק עדין פוך חזי שהלבוש שהוא תלמידו המובהק של רבינו הרמ"א זיל, לא דיא שמנגע מלעתיק שיטת רבו בזה, אלאADRABA סחם היפך לדבריו, שלא סגי באמירת הרכות, וכן שכתוב גם הב"י, וכן הגרא"ז יצא כאן מחוץ לדרכו, שאף אם אמנים העתיק מנהג המקילים, אבל מאחר שמדובר "וטוב להחמיר", סיים להיפך "ויאנו נכו"ן" עכ"ל.

הבנייה לדינא

7 סוף דבר נמצינו לדין, דברי הגה"ה הללו לאו מיר בר רב אשishi חתים עליהו, ואף אם יצאו מפי מקור מים חיים, עכ"פ לדינא והלכה למשה בודאי אי אפשר לסמו עליהם להקל, ומלבד שבעל ההג"ה עצמו סים, "וטוב להחמיר", הלא כבר הוו רבותינו רוב בנין ומניין מיסידי השו"ע להחמיר בזה, הלא מהה, הת"ה, הב"י, והר"מ, הלבוש, והב"ח, הל"ה והמג"א, הגרא"א, והגר"ז, והמ"ב, שכולם פה אחד הסכימו, ובחד פסקא הוו, שאין

לדרכו, מ"מ לאחר שמתשבחו ניכרת מתור מעשו שיוצא גם לתפלה, שהרי אף ורק משום זה הקדים לצתת, [והמודד בזה הוא, של מקומות אלו הוא נושא לפעמים להתפלל, גם מבלי שיצא לדרכו ומחוות חפציו], מותר.

והנלען"ד בעז"ה כתבנו

הדרן. משא"כ המשכים לצאת לצורך תפלה, וכגון באלה"ק שהדבר שכיח, שורבה מאחבי המתפרנסים בתוככי ירושלים, משכימים קומ, כדי להתפלל ולשפוך שיח במקום רינה, אצל הכהן המערבי, שלא זהה שכינה ממש, או המשכים להתפלל עם רבו בעיר אחרת, וכי"ב, אף שדרך אגב יוצא ממש גם

תפלת שמונה עשרה ברכב ואוטובוס תוק כדין נסיעתו

שהוא אנוס ומוכרח לצאת קודם התפלה, אף שפוקוי דזמרה, וק"ש, ושאר חלקי התפלה, מותר להתפלל תוך כדי הנסיעה, אבל שמונה עשרה אסור, כמו שיתחייב לפניינו בעז"ה.

היתר התפלה בשעת הנסיעה, איןו אלא בשעת הדחק

הנה נחלקו התנאים בש"ס (ברכות ל' ע"א) לעניין הרוכב על חמור, או היושב בקרון, אם צריך לירד ולהתפלל, או יושב במקומו, ואנן קייל' כדעת המתיר וככ"ל, והנה עיקר טעם ההיתר, איןו אלא משוש שחששו, שאם יצריכו לירד, שמא יתרד לבו על איבוד חמונו, או השירא, אבל בלאו ה כי, לכ"ע חייב לרדת, ולהתפלל בעמידה, ולא מיבעיתא לשיטת הרビינו יונה, והרבינו יוסף (שם) דמןפרשין, דאך מה שאמר הש"ס, "יושב במקומו". הינו שצරיך לחותיב ולעוזר את הבמה בשעת התפלה, דפשיטה דה"ג חייב לעוזר הרכב [האוטובוס] בשעת התפילה, אלא אפילו לשיטת רשי"י והרא"ש דירושב קאי על

בעזה"ת אור ליום ה' מרשתון התשס"ב שאלת: על דבר אשר נהגים רבים מאחבי" שיחיו פה ארחה"ב, להתפלל מדי יום ביום תפלת שחרית, [וכן אשר תפלות] על האוטובוס בשעת נסיעתו, האם ננון לעשות כן.

תשובה: הנה לכ"א היה מקום להקל פה, עפ"י המבוואר בש"ע (ס" ז"ד סעיף ד') ההורוכב על החמור, או הנוסע בספינה, או בקרון, יושב במקומו ומתפלל, ואין צריך לירד.

אבל כל המעין הטוב ימצא, דכל היתר ההוא, לא שייך כלל לנידון דין, ולא מיבעיתא לפי מה שכבר ביארנו בתשו' הקודמת, שבלא"ה עצם היציאה למקום העבודה, קודם התפילה, הדבר גובל באיסור מפורש, שאסור לאדם לצאת לדרכו קודם שיתפלל, והיינו תפלת שמוא"ע, כמו שכתוב תורת המת דרשותן (ס" י"ח) וכן הסכימו כל מזולי הפוסקים האחרונים, עי"ש, הנה מלבד זה, אפילו אם אירע שטכח, או

בעוהשיית

זה השער לד' צדיקים יבואו בו**ספר****עיבר דז**

ח"א

על שאלות המצויות מידי يوم ביזמו**בhalכות תפלה**

לפי סדר השו"ע סימנים פ"ח-ק"ג

מהדורות לאגדא

כל אלה חוברו יהדיו בעוזרת ד' יתברך ויתעללה

ע"י הצעיר באלי

ישראל דוד הארפונען

רב דביהם"ד "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ח, שו"ת וברוך דוד ב"ה
 ספר חינוך ישראל, ס' נשמה ישראל, שו"ת מקרש ישראל ח"ה
 שר"ח נשמת שבת ז' חלקים, רשות'

ט"ו שבט תשפ"א לפ"ק

ברוקין נו.

ונותן החקין
שנים איז
פגעו בדרכך
שזמן נתינת
אבל נתינת

דיש. והנה
את עצמו
לא בשפה
יד בשיחה
זה מדברי
את חבריו
גוי דאפילו
דמרא טב
ברכוים
לומר נמי
אה"א
בירו לפני
ובענינים
והנהנות
לחת שלום
לא לדבר
דם שתח
,

הגה"ק ר'
עווארסק
קייבל פני
התפללה
ופעם
בל והיה
ל "נו-טו
אליה מה
מו קודס
ק" בדרכ
ז' לקיים
אורחים

יירך

דברים האסורים קודם התפללה

קטט

דוד

זה אביו שא"צ להחמיר דעתו להיות נגע מעוזו, שאיןו אומר לו 'שלום עליכם' בדרך כבוד כראוי לאב ואם (ויל"ע אם מספיק לומר להם 'ברוכים הבאים').

אביו נושא בבוקר בדרך לילך לבתו להפריד ממנה קודם שהתפלל. יש לדעת אם גם זה בכלל דרישת שלום, או זה רק בכלל 'ברכה' שהולך אצלם לברכם לנseau בדרך צילחה, והוא רק כאמור מזל-טוב שכחובנו להקל בסימן הקודם, ומסתבר דיליך אצלם לברכם כנ"ל דמותר (ולאחר שנמצא שם כבר מותר לסייעם בברכת 'לחיים ולשלום'), ובשות' בצל החכמה הנ"ל דין מהו לילך אצלם לברכם בברכת 'צאהכם לשולם' או סעו 'לחיים ולשלום' והעליהadam לא יכול להגיע להפריד מהם לאחר תפלו יש להתייחס לשם דבלאה"ה הו צולול בכבודם, והוא כמו צוחה עוברת (ובכח"ג אף להפמ"ג שבסי' הקודם מותר), מיהו נראה דlatent להיפרד מהם כנ"ל (כבעלמא נטיותם).

וזאת בדעתו ליקח מזוודותיהם להעירפארט' פשוט שモתר לנseau אצלם כדי לשמשם (שמכל מצות כבוד או"א להוציאו ולהזכירו) ושוב אח"כ מותר לו להפריד מהם כנ"ל (כבעלמא בפגעו בדרכו).

★ ★

איסור 'הילוך בדרך' קודם תפלה שהריית

סימן ג"ג

7 **שאלה - בעלי בתים השווים בקיין** → **במעונות הקין וביום בו**
בבוקר נועסים בחזרה להעיר (לצורך
המצאת פרנסתם) מהו שישו קודם
התפללה (אחר זמן עלוה"ש).

תשובה - אסור, אם לא שיש סיבת
מצוה או צורך (מצוה)

(בשא"ש 1) סידור אש"ל אינו בגדר איסור שא"ש.

★ ★

סימן ג"ב-ב'

שאלה - אביו או אמו מגיעים מרוחקים באשמורת הבוקר האם מותר לנseau להעירפארט' (שדה תעופה) להבאים (אויף-פיקען) לבתיהם. וכשפוגשים האם נותן (ואומר) **לهم "שלום עליכם".**

תשובה - שפיר דמי ומוצה, ושוב כשבוגשים נותן להם שלום בדרך כבוד [ובדאפר לילך להתפלל מוקודם]. מסתבר להיתר הדורי עיקר הנסעה אין כדי לקבל פניהם ולברכם בברכת שלום עלייכם, רק כדי לשמשם ולכבדם, שהוא מכל עיקר מצות כבוד להכיניהם ולהוציאם וכדי (ולסייע להם עם מזוודותיהם), וזה שפיר דמי לפני התפללה (שאוז זיכניהם וכשאר כל עסק מצוה עוברת), וכיון שפוגשים ממילא מהויב בדרישת שלום, כמו למי שהליך לראות איזה עסק בשוש"ע ס"ג [ואף דמברואר שם בשוש"ע שאעפ"כ אין מותר אלא לומר לו 'צפרא דמרא טב', אבל אסור לילך לקבל פניו ולומר לו 'צפרא דמרא טב' (כמensch' ב מג"א סק"ז) הינו משומ שדרך אגב מעוקם דרכו לקבל פניו, לא בכח"ג שמניע לפניהם ועל פניהם ממש, ייל' דמותר אף ליתן לו שלום כרגע מפני מצות כבוד אבן] וכמברואר שם בפמ"ג (א"א סק"ז)adam הוצרך לילך לבתו ממש מחמת איזה סיבה אחרת, שוב מותר אף ליתן לו שלום כמו בפגעו בדרך (ווק כשהולך סבב למוקומו לראות איזה עסק וגאנך זה הולך לפתח חבריו ורק אז אסור באמירת שלום ואני מותר רק בנסיבות צפרא דמרא טב), ואפלו שלגבי פגעו בדרך כתבנו שהמנג להחמיר אפילו בפגעו בדרך לא לומר לו שלום רק 'צפרא דמרא טב', מסתבר adam

אך רעעם הנסעה הוא
הקדמת נסיעתו הוא

ובמו כן נמי אם רוצח עז
שבתוון העיר דחי
שיש לו בהעיר שייעור ע
להחפלה הוא חלק מן התפִי
חלק בלתי נפרד מהחפלה
משמעו תורה גם הפלתו
שלמה כי לפרש מכיון' ו
עם הספר ישוב מחשבתו
לפני ממיה הקב"ה יש
התורה

אבל אם סיבת רצונו לד
להנצל מן הטרע
השם הדרכים רינקים ו
לשאות ולבלות זמן על א
שהאדם מחויב לוותר נ
איסור (הילוך בדרך קדונ
ראם ע"י איחור נסיעתו יר
וחשיב כשתה"ד שאין
דמברואר בשוו"ע דרישאי
בדורך, מיהו לא דמי דין
שורר בשוו"ת שבט הלוי
אם יהיה לו עיכובים בדור
מקצת ברוכות שמכוחה כ
שבעת הצורך מיקל בכח
אחר עלו

וראיתני דבר חידוש ב
פ"ז ס"ו) דא
נסעה הנשכת להכה"פ ש
חייב יציאה בדרך לחיווב נ
רי"ט ס"ז) וכן לחיווב ה
ק"י) שזה חשב יוציא לדו
לא בפחות, וצ"ע כיוון ש

אבל מה שיש לדון אם לאחר זמן יהי'ה שם
במחנה הקץ מנין להחפלה שהרי לא
שם יצטרך להמתין להם יתרוק הזמן (כגון
שהוא צריך להיות אצל עבודתו בשעה 10:00,
והוא רוצה לישע להעיר עם מנין ולהגיע לעבודתו בזמןנו,
והמנין הראשוני במשמעות הקץ היה רק בשעה
7:30 או אח"כ, ואם יצטרך להמתין עליהם לא
יכול להגיע למקום עבודתו בזמןנו לכארה אסור,
מייהו נראה להמציא היתר דכין מצד ההלכה אם
הוא רוצה עכשו להחפלה שם בנסיבות הוא
ראשי, שהרי אין אדם מהויב להמתין שעיה או
שתיים על תפלה הציבור (ע' בדברינו בס"י ק"י
דרישור ההמתנה לכל היותר שייעור מיל או ב'
מילים) נמצא והוא רשאי עכשו להחפלה
בנסיבות ולנסוע להעיר אחר החפלה, אלא שהוא
רוצה לבוחר יותר להחפלה בזמןן, נמצא דסביר
הקדמת נסיעתו הוא כדי שיוכל להחפלה בזמןן
וזודך, וכי"ב בשוו"ת שבט הלוי (ח"י סי' י"ז)adam
במקוםו אין מנין ובמקום העבודה יש מנין שמותר
לוليل' למקומות זו כדי להחפלה בזמןן.

לאחר שאמר מקצת ברוכות. ובמקום צורן יש
להקל כל שאמר עכ"פ מקצת ברוכות
(ברכת השחר), מכובא בשוו"ע סי' פ"ט ס"ג
ובpsi' צ' סי' י"ז עי"ש במ"ב, וע' בדברינו בס"י נ"ב
נ"ד מזה, וצ"ע בתורה"ד שהזוכר נמי שיאמר
שירות ותשבחות [וע' בקובץ אור ישראל (ג' כ"ח
ע' נ"ה) שהאריך שמדינה אסור לנסוע בדרך
אפילו אם כבר אמר מקצת ברוכות שלא ממשמעות
הרמ"א סי' פ"ט ס"ג] וע"ג בשוו"ת שבט הלוי
(ח"ח סי' י"ח) שיכלן לסוך לנסוע לאחר שאמר
מקצת ברוכות (ולא להחפלה בנסיבות).

להקדמים נסיעתו כדי להנצל מראית אסורת.
נראה שם רוצה להקדמים ולנסוע
באשמורת הבוקר משום שאז כשיקדים להגיע
להעיר ינצל מראית אסורת (המצוות בעיר או
בפרשות הדרכים) דשפיר דמי, דחשיב הפצי' שמיט
בניטול מקום המניין ורק כדי להחפלה הציבור, וכן
במי שאילמלא עבודתו היה נוטע למקום המניין,
והוא רגיל בכך, אלא שעכשו נודמו שניהם
יחדיו שהוא צריך לישע לרוכבו לצורך פרנסתו,
ומקום המניין הוא באמצעות הדורך, שמותר לנסוע
מקודם למקום המניין ומשם להמשיך למקום
פרנסתו.

בהקדמת נסיעתו (ע' בפנים הפרטיטים), על כן
יסדרו להם מניין באשמורת שיוכלו להחפלה
קודם נסיעתם, ובשעה"ד יש להקל שישע קודם
נצה"ח כשהכיר אמר מקצת ברוכות. מבואר
בשו"ע (psi' פ"ט ס"ג) שאסור לילך בדרך (לדבר
הרשות) עד שתתפלל 'שמוני' (וילפין לה בגמי'
(יד:) מקרה דכתיב דרך לפניו יילך וישים דרך
פעמיין) והטעם זהה הוא כההעוסקות בחיפוי
שאסור לפני החפלה (ובמס' ברוכות שם כל
החפלה ואח"כ יוצאה בדרך הקב"ה עושה לו
חיפוי...).

← **ולכארה אם אין שם (בנסיבות הקץ)** מניין
יל' דשפיר דמי להקדמים לנסוע
להעיר כדי להחפלה בזמןן, ולא מצרכין לייה
להחפלה במקומו בנסיבות קודם הנסעה, דכדי
להחפלה הציבור חיפוי שמיים דמותר קודם
החפלה (ועמ"ב סי' צ' סקנ'ג דלצרכי מצוה
מותר), כמו בני שבכלל אין לו מניין במקומו
שמותר לו לנסוע למקום מניין, אבל שמעתי
(ממה"ר יעקב וויס נ"ג), ושוב נופס נמי כן בס'
ニיצוצי תומר ח"ב ע' צ"ז) מעשה רב ממן
מסאטמאר זי"ע להחמיר בזה ושעדיף שיחפלו
בנסיבות במקומו קודם נסיעתו, וכנראה שס"ל
כיוון שיעיר נסיעתו איינו בשליל חפלה הציבור,
אלא לצרכיו הפרטיטים (פרנסתו), אלא שבדרך אגב
רוצה ג'ב לזכות בחפלה הציבור לא נכלל בכלל
הפצי' שמיט. וכן ממשע לאיסור מהמ"ב (סק"כ)
ועל מה שכ' שם בשוו"ע שלא יילך בדרך עד
שיתפלל מביא מהזה"ח דאפשר אם במקומות
шибוא היה יכול ג'ב להחפלה עם הציבור בזמןן
אעפ"כ אסור עי"ש (אבל כו"ע מודה דמותר
לנסוע למקום מניין רק כדי להחפלה הציבור), וכן
במי שאילמלא עבודתו היה נוטע למקום המניין,
והוא רגיל בכך, אלא שעכשו נודמו שניהם
יחדיו שהוא צריך לישע לרוכבו לצורך פרנסתו,
ומקום המניין הוא באמצעות הדורך, שמותר לנסוע
מקודם למקום המניין ומשם להמשיך למקום
פרנסתו.

צרכיו מה שנה השיעור, שו"ר נמי שבס' נקיות וכבוד בתפלה מכיא מבעל שבט הלווי ז"ל דוגם נסיעה קצרה אסורה לפני התפלה.

מיהו מסתבר דהנוגעים בבורק עם אוטובאיס למקום עבודתם, ומתפללים על הדורך דשפייר דמי, שהרי מתחילה לחתפל מיד, ולא מתחילה עם עסקיהם הפרטី (עצם הנסעה לצרכיו), ובאמת צ"ע באוון שאין מתחילה להחפלה מיד בתחילת הנסעה ורק לאחר שעיה או חצי מתפללים, שהרי בינוון עסקים בחפציהם נסיעתם להמצאת פרנסתם) על כן יודרו להחפלה מיד מתחילה הנסעה, או עכ"פ להתחיל עם אמרית הברכות ופרשיות הקרבנות. ל

ל **גנוש** לצורך מצוה. ובשות' דברי יציב (או"ח סי' נ"ח) לחדר יצא דאייסור יציאה לדורך לפי התפלה לא הותר בשליל צרכי מצוה, אך איסור עשיית חפיציו הותר לצרכי מצוה (כגנאה בחנות לצורך שבת). אלא כהעווה"ש (ס"ב) שמתיר, ועל כן כתוב שם שאסור לנוטע לפני החפלה להשתתף אצל ברית מילה וסעודת בריד"ם, ועוד שלא מצוה גמורה נינהו עי"ב, מיהו פשוטות ד' הפסיקים דאייסור יציאה לדורך קודם התפלה הוא מחמת איסור עשיית חפיציו לפני התפלה, ומילא באופן שמותר עשיית חפיציו מותר נמי יציאה לדורך, ובפרט לנוטע לבריתם כשבכבודו להיות סנדק או קוואטער (או עם אמרית הברכות).

ו **ודע** בששות' שבט הלווי (ח"ח סי' י"ח) שיש עד טעם לאסור לילך בדורך קודם התפלה שעי"ז לא יכול לכונן להחפלה בישוב הדעת, וכמש"כ רבינו מנוח על הרמב"ם פ"ז מהל' תפלה (ה"ד) [ומטעי] הוא דאייסור אפילו לפני מנוחה כמ"ב סק"ט, אף שאו ליכא איסור עשיית צרכיו]. וע' בגמ' מתיבתא עמ"ס ברכות בילוקט ביאורים (לדף י"ד).

(א) דעתם הנסעה הוא לצורך עסקיו, אבל הקורת נסיעתו הוא לצורך מצוה).

ובטו כן נמי אם רוצה עוד להגיע ללימוד שיעור שבתונן העיר דחשיב לצורך מצוה, או שיש לו בהעיר שיעור עם חבורות ואם יקרים להחפלה יאוחר את השיעור [וזהו דלימוד לפני החפלה הוא חלק מן התפלה (دلימוד התורה הוא חלק בלתי נפרד מהחפלה כדוחז'ל מסיר אונו משמעו תורה גם תפתחו תועבה) ובב' תפארת שלמה כי לפרש מהוז'ל ובכואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרע, דכשבא להחפלה לפני מ"ה הקב"ה יש לו לבוא עם לימוד התורה].

אבל אם סיבת רצונו להקדים נסיעתו הוא כדי להנצל מן הטרעפי"ק (פקק) שבבורק השכם הדריכים ריקנים ויכול להגיע מהר ולא לשחות ולבלוט זמן על אם הדרך זה אינו מתייר, שהאדם מחוויב ליותר מזמן שלא לעבור על איסור (הילוך בדרך קודם התפלה) [וחכ"א ר"ל ראם ע"י איחור נסיעתו יתריך הנסעה הרבה ייל' וחשיב כשהה"ד שאין השירה ממתנתה עליו ר מבואר בש"ע דרשאי לילך בדורך, ולהחפלה בדורך, מיהו לא דמי רשם אין לו ברירה אחרת, שור' בששות' שבט הלווי (ח"ט סי' י"ט) שמיkil אם יהיה לו עיוכבים בדורך לאחר שיאמר מקודם מקט' ברכות שמוכח מהמ"ב בס"י צ' סקנ"ג שבעת הצורך מיקל בכח"ג, ולא יתפלל ביחידות אחר עלוה"ש.

ל וראיתי דבר חדש בששות' אור לציון (ח"ב פ"ז ס"ז) דאייסור הנסעה הוא רק נסעה הנמשכת לכיה"פ שעה וחומר שהוא שיעור חיבור יציאה לדורך לחיבור ברכבת הגומל (בשור"ע סי' ר"ט ס"ז) וכן לחיבור תפלה הדרך (בשור"ע סי' ק"י) שהחביב יוציא לדורך, ונסעה חשובה, אבל לא בפחות, וצ"ע כיון שהכא הטעם ממש עסוק

ל שם
אלא
(כגן)
0:10:
- כדי
:מן,
שעה
ס לא
אסור,
ה אם
ה הוא
צ או
ק"י
ו ב'
ופל
והוא
זיבת
מנין
דאמ
זהת
יש
כות
ס"ג
נ"ב
ונמר
ח"ח
זרך
נות
לווי
מר
ת.
וע
ע.
או
ים

ובכמה אחורונים כתבו
הتورה"ד סמך דברי
בכיה"ג, ועי"ש שבאמת
לבוש וטו"ז (סוסק"ב) ו
(סוסק"ב) וממ"ג (א"א
ובקבץ או ר' ישראל (גנ
הגרכ"י ואונער שליט"א
כ"א) רחה ההוכחה דבגנו
התפלה [ועי"ש דמה"י
קו"ע עם צוקע"ר וו
קר"ש וגם אמר מקצת בו
(עד התורה"ד) אלא דכ
לאכול ולשתות (ולענ"ד
להתיר אף אכילה שיט

בשעת הרחק. ראיתי
(סיק"ד) להקל
הפסד ממון ויל"ע, אבל
הריווח גרידא אין להחני
חו"מ דמניעת הריווח ל
עשויות שבט הלוי (ח
צורך אפילו אם אין צו

סימן

**שאללה - בהאיס
קודם הח
אין לו מנין להו
モתר להתש**

**תשובה - אסור
בצרכיו
מןין (ואילו באמצע
בציבור) וילמוד בינותיהם
בחדרם עדיף שייתפלל
בעבודתו (ועמ"ב סק"כ**

להקל בדבר [ואף שימושות הרמ"א דמקצת
ברכות היינו ברכות השחר (שאומרים קודם ברוך
שאמר) וכ"כ בש"ע הורב, יתכן דסגי נמי לה
אמירת 'ברכות התורה', אלא שבominatorם ח"ז
אומרים ברכות אחר ברכות השחר (שמרכיבת
העם לא היו רגילים ללימוד באשמורת הבוקע),
ובזמןינו שמשתדרים למדור בכל בוקר קומת
התפלה ומאתרים קצת להחפלל, וכשימים
אומרים מיד ברכות (וקוראן קור"ש) מסתבר זהה
ג"כ בכל מקצת ברכות, וודחן לחלק דזה אין לו
שייכות להחפללה כלל, משא"כ ברכות השחר. ומה
שהרגיש הרמ"א מקצת ברכות קודם שאmeno
ברוך שאמר' היינו ממש שלאחר ברוך שאמו
אסור להפסיק.

וזהנה בש"ע (ס"ב) אהא דכריעה (לקראת
חברו בשאלת שלום) קודם התפלה
דאסור אפילו כאשרינו משכים לפתחו, דמייתם אט
התחל לברך הרכות אין לחוש אח"כ כל כנ',
וכ"כ ב"י שם האורות חיים שמייקל בامر
ברכות, ובמג"א (סק"ח) ובטו"ז (סק"ב) ובפר"ח
מבואר דהשוו"ע מיריר רק בכריעה כאשרינו משכים
לפתחו, וכ"כ ב"ח הגרא"ה והרמ"א בד"מ הארון,
אבל המשכים לפתחו מוכחים מהגמ' לאיסור, ולא
מהני מה שאמר מקצת ברכות, מיהו ע' במאיר
אם אמר מקצת ברכות או קרא קור"ש אינו חמור
כל כ"ק להקדמים שלום לחברו, אבל מ"מ אסור,
והתורה"ד (ס"י י"ח) מביא לעניין עשיית צרכי לפני
תפלה שראה הרבה מדקדקין מקרים לאחר
שאמרו מקצת ברכות, "ודחנה דבריהם רגמג' לא
משמעות כנ', והאיסור במקומו עומדת, וזהה"א
בד"מ הארון כ' עללה דמד' אמר' א"ח הנ"ל משמע
שאי לחוש כל כנ', וצ"ע שבד"מ בס"ק הקודם
רחחה לד' הא"ח מד' הגמ', ובכלל הבאנו דלא
ההני אמרת מקצת ברכות לגבי להשכים לשאלות
שלום [ועשו"ת פאה שדר (ס"י י"ד) שידייק מלשון
תורה"ד שאף להמקילין דוקא כשהאמרן בביבה"ג].

לנסוע באותו לביהם"ד של בני עדתו, או
לאדם"ר שלו, כשייש מנין סמרק לו

אם כוונתו לנסוע לשם מפני שם יכול לכון
יותר בחפלו (כמו שהבאנו בס"י מהרדב"ז)
או להחפלל עם רבו, או מפני שם מתפללים
בלאיות, או שם יש תקנה שאסור לשוחח
בכיהם"ד, שפיר דמי, שהוא נסעה לצורך החפלה
עצמה, ונסעה שלמצואה (וכמו כן מותר לנסוע
מצפה למירון כדי להחפלל שם שהמקום מקודש
ביזה, וכיו"ב בשאר מקומות הקודשים) [וכמו
שמותר לנסוע למקום מנין] אבל אם נושא לשם
משמעות לפגוש ריעיו וידידו (ולשוחח
עמם לאחר גמר החפלה) אטור, שהרי סוף
מעשה במחשבה תחילת כוונת הנסעה בשליל
עניןיו הפרטיים, והוא כמתעסק בחפיצו לפני
התפלה [ועצם הדבר להשתמש בכיהם"ד לבייה
וועד, להתוועד ולשוחח שם עם ידידי על הא ורא
ובענייני מסחר, אפילו רק לאחר התפלה, אין רוח
חכמים נוחים מזה, ובמקום אחר כתבנו].

★ ★

**איסור להתעסק בצריכיו (ועשיית מלאכה)
קודם תפלה שחירת**

סימן ג"ד

**שאלה - אם יש איזה היתר להתעסק
בצריכיו קודם התפלה לאחר
שאמר 'מקצת ברכות' ותפלות.**

תשובה - לאו שפיר דמי. מבואר
בש"ע (ס"י פ"ט ס"ג) שאסור
להתעסק בצריכיו או לילך בדרך עד שיתפלל י"ח,
והרמ"א כ' עללה שיש מקרים להתעסק בצריכיו
לאחר שאמרו 'מקצת ברכות' קודם שאמרו 'ברוך
להחמיר עי"ש, משמע דעתיק ההלכה יש מקום